

UZASADNIENIE

W związku z podjęciem w dniu 5 sierpnia 2008 r. przez Radę Ministrów uchwały Nr 152/2008 w sprawie Rządowego programu pomocy uczniom w 2008 r. „Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia – Wyprawka szkolna”, projektowane rozporządzenie określa szczegółowe warunki udzielania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz naukę w klasach I-III szkoły podstawowej, a także w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia.

W § 2 projektu rozporządzenia określono, że pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników przysługuje dzieciom rozpoczynającym w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, które pochodzą z rodzin, w których dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728), czyli 351 zł.

Początek edukacji szkolnej wiąże się z dużym przeżyciem emocjonalnym, które może wyrażać się w formie lęku przed szkołą. Wszystkie metody, które ten stres mogą niwelować należy zaliczyć do korzystnych tak dla samego dziecka, jego rodziców jak i dla przyszłej pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Tym bardziej w trudnej sytuacji są dzieci z rodzin o niskim statusie ekonomicznym. Zakup nowych, kolorowych, czasem w niektórych domach - pierwszych książek, staje się przeszkodą nie do pokonania. Projekt rozporządzenia dotyczy dzieci rozpoczynających karierę szkolną na I etapie kształcenia, których rodziny zagrożone są wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa.

W § 2 określono również kwoty górnej granicy wartości pomocy dla poszczególnych grup uczniów. Zróżnicowanie wartości kwot dofinansowania wynika z cen podręczników dostępnych na rynku i zależności proporcjonalnego ich wzrostu na poszczególnym etapie edukacyjnym.

W § 3 projektu rozporządzenia określono tryb ubiegania się o przyznanie pomocy w ramach programu.

Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników przyznaje się na wniosek rodziców ucznia (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych), a także dyrektora szkoły, nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby, za zgodą przedstawiciela ustawowego lub rodziców zastępczych. Wniosek składa się do dyrektora szkoły, do której uczęszcza lub będzie uczęszczał uczeń. Grupa podmiotów, które mogą wystąpić z wnioskiem o dofinansowanie wyczerpuje zakres osób mających wiedzę, co do sytuacji materialnej dziecka. Znane są przypadki, w których rodzice z przyczyn osobistych nie chcą sami występować z prośbą o pomoc. W takich sytuacjach rolę wnioskodawcy spełniają wymienione w tej części rozporządzenia osoby.

Określono podmioty odpowiedzialne za ustalenie terminów składania wniosków. Jest to odpowiednio wójt gminy, burmistrz lub prezydent miasta właściwy dla siedziby szkoły, a w przypadku ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia - minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Zebranie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej szacunkowych danych o liczbie uprawnionych do otrzymania dofinansowania w Programie oraz przekazanie środków finansowych w dwóch transzach pozwala na wydłużenie terminów składania wniosków do dyrektora szkoły i umożliwia dostosowanie ich przez organ prowadzący do rzeczywistych potrzeb beneficjentów.

Projekt przewiduje, że do wniosku o udzielenie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników należy dołączyć zaświadczenie o wysokości dochodów. Jednocześnie dopuszcza się, w uzasadnionych sytuacjach, możliwość dołączenia – zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów - oświadczenia o wysokości dochodów. Zdarzają się bowiem sytuacje, że niemożliwe jest uzyskanie

zaświadczenia o wysokości dochodów np. gdy osoba nie pracuje, a jeszcze nie otrzymała świadczeń z pomocy społecznej lub samotnie wychowując dziecko nie pracuje i pozostaje na utrzymaniu rodziców lub innych krewnych. W takiej sytuacji osoba składa oświadczenie, że nie posiada żadnych dochodów.

Jednocześnie projekt przewiduje, że w przypadku osoby korzystającej ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w formie zasiłku stałego lub okresowego możliwe jest dołączenie - zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów – zaświadczenia o korzystaniu z tych świadczeń. Osoba, która posiada już zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej nie musi starać się o uzyskanie kolejnego zaświadczenia (o wysokości dochodów).

W § 4 projektu rozporządzenia określono, że dyrektor szkoły lub przedszkola obowiązany jest sporządzić listę dzieci uprawnionych do otrzymania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników. Sporządzenie listy zgodnie z kryteriami Programu równoznaczne jest z zakwalifikowaniem dzieci do grupy uprawnionych do otrzymania pomocy.

W § 5 projektu rozporządzenia określono, w jaki sposób następuje przekazanie środków na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów.

Wójt gminy, burmistrz, prezydent miasta po otrzymaniu listy dzieci dokonuje przekazania na konto bankowe szkoły środków finansowych, a w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne - bezpośrednio rodzicom dziecka (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym).

Koszty zakupu podręczników po przedłożeniu dowodu zakupu, którym jest imienna faktura VAT, zwraca rodzicom (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) odpowiednio dyrektor szkoły, a rodzicom dzieci ze szkół prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne, wójt gminy, burmistrz, prezydent miasta, właściwy dla siedziby szkoły.

Rodzice uczniów rozpoczynających naukę w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia otrzymają zwrot kosztów zakupu podręczników ze środków przekazanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W § 5 projektu rozporządzenia określono także możliwość zwrotu kosztów zakupu podręczników na podstawie potwierdzenia zakupu podręczników, wystawionego przez podmiot (np. radę rodziców), który dokonał zakupu podręczników dla większej grupy uczniów. Potwierdzenie zakupu powinno w szczególności zawierać imię i nazwisko ucznia, klasę, do której uczeń będzie uczęszczał, adres szkoły (przedszkola), wykaz zakupionych podręczników, kwotę zakupu, datę zakupu i czytelny podpis podmiotu, który dokonał zakupu. Potwierdzenie wystawia się na podstawie faktury VAT oraz listy uczniów, dla których zakupiono podręczniki. Zapis ten jest weryfikacją działań po doświadczeniach związanych z obsługą Programu w latach ubiegłych. Podczas zakupu dla grupy uczniów podręczników tego samego rodzaju w określonym wydawnictwie lub księgarni podmiot zamawiający np. rada rodziców, rodzic, nauczyciel otrzymuje fakturę bez wyszczególnienia wszystkich osób, dla których zakupiono książki. Zatem podmiot dokonujący zakupu nie ma możliwości przekazania indywidualnym odbiorcom imiennych faktur, które staną się podstawą do zwrotu poniesionych kosztów w ramach Programu.

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt ww. rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny

Rozporządzenie jest skierowane do dzieci rozpoczynających w roku szkolnym 2008/2009 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I-III szkoły podstawowej lub w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia.

Wprowadzane przepisy pozwolą na objęcie pomocą w formie dofinansowania zakupu podręczników ok. 400 000 dzieci.

Proponowane rozwiązania oddziaływać będą także na podmioty uczestniczące w realizacji programu: wojewodę, kuratora oświaty, jednostki samorządu terytorialnego oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia do konsultacji społecznych otrzymali:

1. Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”;
2. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
3. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
4. Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisja Krajowa;
5. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność 80”;
6. Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
7. Krajowa Sekcja Edukacji Narodowej KNSZZ „Solidarność 80” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego;
8. Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
9. Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
10. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
11. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
12. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
13. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;

14. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”;
15. Konfederacja Pracodawców Polskich;
16. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych;
17. Związek Rzemiosła Polskiego;
18. Business Centre Club - Związek Pracodawców;
19. Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich;
20. Polski Związek Logopedów - Zarząd Główny;
21. Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
22. Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
23. Zarząd Główny Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
24. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
25. Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
26. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
27. Rada Pomocy Społecznej;
28. Rada Działalności Pożytku Publicznego.

Uwagi do projektu zgłosił Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego, który zaproponował przesunięcie środków budżetowych i zwiększenie rezerw przeznaczonych na program, podniesienie górnych kwot dofinansowania przeznaczonych na zakup podręczników oraz uzupełnienie harmonogramu o terminy poszczególnych działań. Ostatnia uwaga została uwzględniona, natomiast pozostałe uwagi nie zostały uwzględnione. Ministerstwo Edukacji Narodowej wyjaśnia, że rezerwę celową „Wyprawka szkolna” zwiększono o środki z rezerwy przeznaczonej na Narodowy Program Stypendialny i dalsze przesuwanie środków ograniczyłoby możliwość korzystania innych grup uczniów z udzielanej pomocy na korzyść wskazanych w Programie. Ponadto kwoty dofinansowania wynikają z możliwości podziału środków, uzależnionej od szacunkowej liczby zgłoszonych beneficjentów.

Projekt otrzymała również Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, która pozytywnie zaopiniowała projekt.

3. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Na realizację programu przeznaczona się 50 300 tys. zł z budżetu państwa na 2008 rok, z tego 11 300 tys. zł ze środków zaplanowanych w rezerwie celowej Nr 34 budżetu państwa „Wyprawka szkolna” oraz 39 000 tys. zł ze środków zaplanowanych w rezerwie celowej Nr 35 budżetu państwa „Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego”.

Środki niewykorzystane podlegają zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.